No: 850 – Menşe Adı

SARUHANLI ÇEKİRDEKSİZ BEYAZ ÜZÜMÜ

Tescil Ettiren

SARUHANLI ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 02.10.2020 tarihinden itibaren korunmak üzere 12.08.2021 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No : 850
Tescil Tarihi : 12.08.2021
Başvuru No : C2020/331
Başvuru Tarihi : 02.10.2020
Coğrafi İşaretin Adı : Saruhanlı Çekirdeksiz Beyaz Üzümü
Ürün / Ürün Grubu : Üzüm / İşlenmiş ve işlenmemiş meyve ve sebzeler ile mantarlar
Coğrafi İşaretin Türü : Menşe adı
Tescil Ettiren : Saruhanlı Esnaf ve Sanatkârlar Odası
Tescil Ettirenin Adresi : Cumhuriyet Mah. Hürriyet Cad. No:43 Saruhanlı MANİSA
Coğrafi Sınırı : Manisa ili Saruhanlı ilçesi
Kullanım Biçimi : Saruhanlı Çekirdeksiz Beyaz Üzümü ibaresi, aşağıda verilen logo ve menşe adı amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılamadığında, Saruhanlı Çekirdeksiz Beyaz Üzümü ibaresi, aşağıda verilen logo ve menşe adı amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Saruhanlı Çekirdeksiz Beyaz Üzümü; coğrafi sınırda yetişen *Vitis vinifera var. sultana* çeşidi üzümden elde edilen, orta irilikte ve normal sıklıkta salkımları olan, yuvarlak-eliptik şekilli, yeşil-sarı renkli, çekirdeksiz, sulu, etli, ince kabuklu, olgunlaşması ağustos ayında, hasat zamanı ağustos ortası-eylül başı olan, verim ve yapısal gelişim iyi üzümdür. Saruhanlı Çekirdeksiz Beyaz Üzümü hem kuru hem sofralık (yaş üzüm) olarak tüketilir.

Tablo 1. Sofralık Üzüm Halindeki Saruhanlı Çekirdeksiz Beyaz Üzümünün Bazı Fiziksel Özellikleri

Salkım ağırlığı (g)	Tane uzunluğu (mm)	Tane genişliği (mm)	100 Tane ağırlığı (g)	Tane ağırlığı (g)(100 tane ağırlığı/100)
321,66-1077,94	15,28-16,54	12,84-13,29	178,80-222,14	2,02

Tablo 2. Sofralık Üzüm Halindeki Saruhanlı Çekirdeksiz Beyaz Üzümünün Bazı Kimyasal Özellikleri

SÇKM %(Briks) (20°C'de)	pH (25°C'de)	Asitlik %w/v (g/100ml)	Toplam asitlik (g/L) (tartarik asit cinsinden)	%KM
17,28-19,22	3,39-3,68	0,44-0,59	4,41-5,87	19,40-24,10

SÇKM: Suda çözünür kuru madde.

Saruhanlı Çekirdeksiz Beyaz Üzümünün toplam şeker miktarı içinde % 47,38 fruktoz ve % 47,77 glikoz bulunur. Saruhanlı Çekirdeksiz Beyaz Üzümünde yaklaşık olarak 0,81 mg/kg bakır (Cu) ve 0,52 mg/kg çinko (Zn) bulunur.

Saruhanlı Çekirdeksiz Beyaz Üzümünün yetiştiği topraklar kumlu-tınlı yapıda olup yaklaşık olarak 5536,79 mg/kg kalsiyum içerir.

Saruhanlı Çekirdeksiz Beyaz Üzümünün geçmişi eskiye dayanır ve coğrafi sınırın ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Coğrafi sınırda uzun yıllardır Saruhanlı Altın Üzüm ve Kültür Festivali düzenlenmektedir.

Üretim Metodu:

Dikim, aşılama ve ilaçlama: Saruhanlı Çekirdeksiz Beyaz Üzümünün yetiştirildiği yerde floksera ve nematot zararlıları bulunmaktaysa mutlaka anaç kullanılmalıdır. Kullanılabilecek bazı anaçlar; Lot, 420 A, 5 BB, SO 4, 8 B, 99 R, 110 R, 1103 P, 140 Ru, 41 B, 1613, 1616, Ramsey, Harmony'dir. Bağ telli terbiye sistemleri ile oluşturulmalı, çift T veya V şekilli sistemler, kordon ya da çardak şekli vb. kullanılmalıdır. Bağ dikiminde yön, iyi güneşlenmenin sağlandığı kuzey-güney doğrultusudur. Bağın iyi havalanması sağlanacak şekilde hâkim rüzgâr yönüne paralel dikim yapılır. Dikimden önce arazi riperlenerek veya dik kazan çekilerek hazırlanır. Daha önce bağ olan yerlerde hemen bağ tesis edilmemeli, 2-3 yıl münavebe bitkileri ekilmelidir. Saruhanlı Çekirdeksiz Beyaz Üzümü dikiminde; ideal sıra aralığı 3 metre, sıra üzerinde asma aralığı 2 metredir. Asma fidanlarının dikimi sonbaharda yapılır. Dikim için önceden iyi bir şekilde hazırlanmış olan arazide bağa verilecek sıra arası ve sıra üzeri mesafeye göre işaretleme yapıldıktan sonra işaretlenen yerlere iki kürek derinliğinde ve bir kürek genişliğinde çukurlar (40-60 cm derinlik ve 30-35 cm genişlik) açılır. Çukurun dibine toprak analizleriyle belirlenmiş miktarda ve kökler gübre ile doğrudan temas etmeyecek şekilde gübre atılır. Dikim budamasında yan ve boğaz kökler kesilir, aşı noktası toprak dışında bırakılır ve can suyu verilir. Fidanın üzerine, tavlı toprakla kümbet yapılır. Çapı 2-3cm olan anaçlar için toprak seviyesinden 10-15cm yukarıda olmak üzere ve alt gözü dışa bakan iki gözlü kalemle yarma aşı yapılır, yanına herek dikilir. Çapı 2,5-10cm olan anaçlar veya gövdesi kırık ya da eğri olan anaçlar için, anaçta ve kalemde v şekli kesitler açılarak kakma aşı yapılır. Çapı 1,5-2cm olan anaçlar için yongalı göz aşısı uygulanır. Yonga şeklinde çıkarılan göz anaçta açılan kertiğe kambiyum tabakaları çakışacak şekilde yerleştirilir. Bu şekilde uygulanan yongalı göz aşısı aşılama yerinden plastik bantla sabitlenir. İlkbaharda çeşit değiştirilmek isteniyorsa 5-10cm'lik sürgünlere T göz aşısı uygulanır. Bu uygulamaların dışında aşı odalarında aşı makinesiyle yapılan uygulama ile bağ tesis edildiğinde 1-2 yıl kazanılabilir. Bu dikim prensipleriyle bağın verim çağında, ürünün ayırt edici özelliğinde etkili olan salkımların iyi havalanması, rüzgârdan zarar görmemesi, ideal güneşlenme, nem oranı ve kök yayılımı ortamı sağlanmış olur. Bağ ilaçlamalarında genellikle daha pratik, kolay ve hızlı olması nedeniyle traktöre monte hava akımlı hidrolik pülverizatörleri tercih edilir.

Budama: Saruhanlı Çekirdeksiz Beyaz Üzümü kış budamasında bir önceki yılın sürgünleri (yıllık dal) %85 oranında budanır. Normalden fazla yapılan budama sonucu meyvede olgunlaşma gecikir, taneler küçülür, düşük şeker ve asit oluşur. Asma yaprağını döktükten sonra dinlenme döneminde, uyanmadan önce budanmalıdır. Asmaya şekil verildikten sonra yıllık ürün çubukları uygun şekilde yönlendirilir ve bağlanır. Yaz budamasında ise uç alma (çiçeklenme öncesinde), filiz-obur alma (somakların görülmeye başladığı, sürgünlerin 10-15 cm boya ulaştığı dönemde), gerekirse dip sürgünü alma, yaprak alma (hastalıklı yaprakların bitkiden uzaklaştırılması, çiçeklenme döneminde tozlanmaya engel olacak yaprakların koparılması, salkımların daha iyi renklenebilmesi, asmada daha iyi bir hava sirkülasyonu için yapraklar seyreltilir. Optimum büyüklükte bir salkımda 22-26 yaprak olmalıdır), tepe alma (büyümenin durmaya yüz tuttuğu, yeşil sürgünün alt boğumlarında odunlaşmanın başladığı dönemde) işlemleri yapılır ve yeşil sürgünün %30-40'ı (sürgünlerin 30-60cm'lik uçları) alınır. Her iki budamada da amaç, asmanın bitkisel gelişiminin kontrol altında tutulması, yukarı ve kol boyunca kütükleşmenin önlenmesi yoluyla yine ürünün ayırt edici özelliğinde etkili olan salkımların iyi havalanması, rüzgârdan zarar görmemesi, ideal güneşlenme, nem oranı ve kök yayılımı ortamı sağlanmasıdır. Ayrıca sofralık yetiştiricilikte verimliliği yükseltmek amacıyla duruma göre çiçeklenmeden önce çiçek seyreltmesi, tane bağladıktan sonraki dönemde salkım seyreltme, bilezik alma (çiçeklenmeden itibaren 2-3 hafta içerisinde, döllenmemiş veya gelişmemiş tanelerin dökümü tamamlandıktan sonra yani tane tutumu devresinde, tane çapı 3-4 mm olduğu zaman), tane tutumundan sonra salkım ucu kesme, tane tutumunun ardından tane seyreltme uygulaması gibi işlemler de yapılabilir. GA3 hormonu uygulaması salkım iskeletini uzatmak, salkımda tane seyreltme yapmak, tane-sap bağlantısını kuvvetlendirmek, taneleri irileştirmek amaçlarıyla uygulanabilir. Çiçek salkım taslakları 2-4 cm olduğunda salkım iskeletini uzatmak amacı ile 100 lt suya 10 ppm olarak uygulama, asmada çiçeklenmenin % 80 olduğu devrede çiçekleri seyreltmek için 100 lt suya 15-20 ppm olarak uygulama ve taneler 2-5 mm olduğunda tane iriliğini artırmak için 100 lt suya 30-40 ppm dozunda uygulanır.

Bağlarda toprak işleme: Sonbahar, ilkbahar ve yaz olmak üzere uygulanır. Sonbahar toprak işlemesinde yağışlarının toprakta depo edilmesini sağlamak amacıyla yağışlardan önce dip kazan çekilir. İlkbaharda; havalanma, yabancı otları önleme ve gübre uygulama amacı ile yapılır. İlkbahar ve yaz toprak işlemeleri yüzeysel ve toprağı yırtarak işleyen aletlerle yapılır.

Sulama: Asmanın suya en çok gereksinim duyduğu dönemler sürme, çiçeklenme devresi ve tanelerin büyüme dönemleridir. Kurak geçen yıllarda hasattan sonra da sulama yapılabilir. Fazla sulamanın da asmalara olumsuz etkileri vardır. Toprak yapısına ve yılın kuraklık durumuna göre 1-4 defa sulama yeterlidir. Yüzey sulama, yağmur sulama teknikleri kullanılabilir ancak suyun ekonomik kullanılabilirliği, verim artışı sağlanması, yabancı ot kontrolünün kolaylaşması, eğimli arazilerde kullanılabilmesi, gübrelerin ihtiyaç zamanında verilebilmesi ve gübreden azami fayda sağlanması gibi avantajları nedeniyle damla sulama tekniği önerilmektedir.

Hasat: Saruhanlı Çekirdeksiz Beyaz Üzümünün ortalama %21,03 (%24,10-19,40) kuru maddeye, 18,52 (19,52-17,21) brikse ulaştığında hasat edilmesi gerekir. Üzüm şırasındaki suda eriyebilir % kuru madde oranı (briks) refraktometre ile ölçülür. Bunun için, sabah saatlerinde bütün bağı temsil edecek sayıda sıraların her iki tarafındaki üzüm salkımlarından üstten 1, ortadan 2 ve alttan 1 olmak üzere yarım kg kadar tane toplanarak şırası çıkarılır. Tülbentten süzülerek posasından ayrılan şıra, refraktometre ile ölçülerek % suda eriyebilir kuru madde miktarı belirlenmiş olur.

Saruhanlı Çekirdeksiz Beyaz Üzümü hem sofralık olarak hem kuru olarak tüketilir.

Kurutma: En fazla 25 kg'lık plastik kasa ya da sepetlere hasat edilen yaş üzüm salkımları bağa yakın bandırma tesislerine taşınır. Burada çürüklerinden arındırılmış olan salkımlar bandırma çözeltisiyle yıkanır. Bandırma çözeltisi; 100 litre su içerisine 5,0 kg potasa konarak iyice karıştırılıp eritilmesi yoluyla hazırlanan % 5,0 potasa (K_2CO_3 – potasyum karbonat) ve %1,0 zeytinyağından oluşan kurutma çözeltisidir. Zeytinyağı fraksiyonunun bandırma çözeltisi için hazırlanması kırma adı verilen işlem ile yapılır. Bu işlemde zeytinyağı elle çırpılır. Potasalı sudan yağa ağır ağır ilave edilerek çırpma işlemine devam edilir. Bu karışım daha önce hazırlanmış 100 litrelik potasa çözeltisiyle birleştirilir. Bandırma çözeltisiyle yıkanmış olan üzümler tesise yakın sergi yerine yine uygun plastik kasalar ya da sepetler yardımıyla taşınır.

Sergi yerinde ürünün güneşte kurutulması amacıyla serileceği yerin hazırlanması: Toprak yüzeyi iyice sıkıştırılır, üzerine kağıt serilmesi, gıdaya uygun özellikli polipropilen malzemeden yapılmış yüzeyin betonlanması yoluyla ya da yüksek sistem sergi yöntemiyle kurutulur. Kuruma aşamasında güneş ışığı temasının iyileştirilmesi amacıyla sık taneli ve iri salkımlar sap kısmından itibaren ortadan ikiye ayrılır. Ortalama bir hafta ile 10 gün arası süre içinde kuruma işlemi tamamlanır. Kurutma işlemi ağustos sonu ve eylül ayında yapılır. Kuruma sonunda ucu sivri olmayan tırmıklarla sergiden toplanan kuru üzümler saplarından ayrılır, savurma makinesinden geçirilmek suretiyle sap çöp gibi safsızlıklarından arındırılır. En fazla 50 kg'lık çuvallara ya da plastik kasalara alınan üzümler serin ve rutubetsiz bir ortamda depolanır.

Denetleme:

Denetimler; Saruhanlı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünün koordinatörlüğünde ve Saruhanlı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünden 2, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Saruhanlı Meslek Yüksekokulundan 1 öğretim elemanı olmak üzere konuda uzman en az 3 kişilik denetim mercii tarafından yapılır. Denetimler; ürünün yetiştirildiği, hasat edildiği ve pazara sunulduğu ağustos, eylül ve ekim ayları içinde olmak üzere düzenli olarak yılda en az 1 kez yapılır. Gerekli görülmesi veya şikâyet üzerine her zaman denetim yapılabilir.

Denetim mercii tarafından; tane eni/boyu, 100 tane ağırlığı, salkım ağırlığı, SÇKM, 20°C'de briks, pH (25°C), titrasyon asitliği (g/L) (SÇKM, pH ve asitlik için tanelerin kabuğu soyulmadan öğütülerek), %kuru madde gibi fiziksel ve kimyasal özelliklerin uygunluğu; üretim metoduna uygunluk ile Saruhanlı Çekirdeksiz Beyaz Üzümü ibaresinin, logosunun ve menşe adı ambleminin kullanımının uygunluğu denetlenir.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.